

Na zabudnutom harmóniu hrávali aj The Beatles

NA SLOVENSKU NA HARMÓNIIUM UŽ NIKTO NEHRÁ

Festival Haluzické múz(r)y vyvrcholil 15. augusta znovuzrodením hudobného nástroja, ktorý je na Slovensku dnes už skoro zabudnutý. V takmer osemstoročnom haluzickom kostolíku sa ozývali zvuky harmónia.

HALUZICE. Mladá virtuózka Mária Volárová vliala do vzduchových stĺpcov harmónia opäť život. Nadšeným poslucháčom sa za to nástroj starý vyše sto rokov odmenil znamenitým zvukom. Sólovú klávesovú hru v druhej časti programu doplnil aj zvuk trúbky Slavomíra Ježka.

Dvojhodinový program po pretkávaní slovom spisovateľa a básnika Rudolfa Dobiáša z Trenčína vygradoval strhujúcou kombináciou troch sláčikových nástrojov s harmóniom, ktorý svojho času využívala aj legendárna liverpoolská kapela The Beatles.

Harmónium miloval Dvořák i britskí chrobáci

Skvelá akustika starých múrov posunula zvuk takmer nepoužívaného nástroja na výslnie. „Harmónium pochádza z Paríža, kde ho pred 170 rokmi patentovali. Prvý kus vyrobili v roku 1842,“ povedala Mária Volárová. Pôvodne sa nástroj tešil veľkej obľube najmä v malých kostolíkoch a kaplnkách, kde sa organ z priestorových alebo finančných dôvodov nehodil. Nástroj, ktorí si obľúbili aj svetoznámí hudobní skladatelia, sa napokon dostal aj na koncertné pódia.

„Neodolala mu v mnohých pesničkách ani skupina The Beatles, ale ani Antonín Dvořák,“ pokračovala virtuózka. V polovici 20. storočia ho začal vytlačť elektrický organ a pole pôsobenia harmónia sa presunulo do Indie.

Interpretka nádherným zvukom starého nástroja zasvätila divákov do jeho tajov hneď prvou skladbou takmer nevidiaceho francúzskeho hudobného

Mária Volárová

„oprášila“ harmónium svojho starého otca.

FOTO: MARTIN ŠIMOVEC

skladateľa Louisa Vierna. „Napriek zlému zraku bol 37 rokov organistom v chráme Notre-Dame v Paríži,“ povedala.

Nástroj virtuózky používal jej starý otec

Volárová so získaním harmónia problém nemala. „Odmalička som ho vnímala u starých rodičov. Starý otec na ňom hrával, bol amatérsky hudobník a hrá-

Harmóniu neodolala skupina Beatles ani Antonín Dvořák

MÁRIA VOLÁROVÁ

val aj v kostole,“ pokračovala Volárová, ktorá je však najmä organistkou.

Podľa jej slov ju pôvodne odraďoval od tohto nástroja negatívny pohľad mnohých organistov i chýbajúce pedále a pišťaly. „Väčšina z organových hráčov sa na harmónium pozerá ako na slabý odvar organu. Podobne to bolo najskôr aj so mnou a nikdy som ho nevnímala ako koncertný nástroj,“ usmiala sa jeho „oživovateľka“.

Svoj názor však radikálne zmenila. Vyše sto kilogramov vážiaci hudobný nástroj, ktorému dal v roku 1840 meno parížsky nástrojár Alexandre Francois Debain a zaviedol aj registrovú hru, neváhala s úspechom prezentovať aj na druhom ročníku čoraz navštevovanejšieho haluzického Festivalu hudby a zaujímavých persón.

V niektorých krajinách prežíva nástroj renesanciu

Nástroju, s ktorým sa hudobnícka neustále zoznamuje, sa podľa

nej už zrejme nikto nevenuje. „V Belgicku a Holandsku však harmónium prežíva veľkú renesanciu.“

Zbierajú sa nádherné exponáty, vznikajú múzeá harmónií, organizujú workshopy a často sa koncertuje,“ porovnával stav Volárová. Zvuk tohto vzduchového nástroja zabezpečujú vzduchové stĺpce, ktoré narážajú na sústavu kovových jazýčkov.

Vzduch sa vháňa do mečov pomocou dvoch pedálov. Práve tieto tóny pripomínajúce akordeón i organ zároveň, sa podarilo na záver skvele skĺbiť s husľami Stanislava Palúcha a Pavla Vargu, ktoré doplnilo violončelo Andreja Gála.

Inšpiráciou im bola skladba Antonína Dvořáka. „Dvořák naozaj prekvapil. Napísal sláčikové kvarteto, z ktorého napokon vynechal part violy a napísal to pre harmónium,“ dodala organistka Mária Volárová, ktorú harmónium očarilo iba na jar v tomto roku.

MARTIN ŠIMOVEC